EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2021/1684,

29. aprill 2021,

tähelepanekutega, mis on 8., 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust 8., 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse komisjoni vastuseid volinik Jutta Urpilainenile esitatud kirjalikult vastatavatele küsimustele kuulamiseks eelarvekontrollikomisjonis 1. detsembril 2020,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 99, artikli 100 kolmandat taanet ja V lisa,

— võttes arvesse arengukomisjoni arvamust,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0095/2021),

A. arvestades, et komisjon toetab täielikult Euroopa Arengufondide (EAFid) haldamist, mis hõlmab nii lõplikku vastutust Euroopa Arengufondi toimingute seaduslikkuse ja korrektsuse eest kui ka EAFide finantsaruandluse eest;

B. arvestades, et parlament saab oma rolli eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsioonina nõuetekohaselt täita ainult siis, kui komisjon teavitab teda korrapäraselt ja põhjalikult, lisades üksikasjaliku teabe EAFidest rahastatavate projektide ja nende vahendite saajate kohta;

C. arvestades, et erinevalt teistest arengu rahastamisvahenditest, ei osale Euroopa Parlament EAFide vahendite kindlaksmääramisel ja jaotamisel;

D. arvestades, et EAFide tõhusa ja usaldusväärse finantsjuhtimise tagamisel on tähtsal kohal tõhusad eeltingimused ja korrapärane kontroll;

E. arvestades, et äärmiselt oluline on tagada arenguabi kasutamine kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 208 sätestatud algse eesmärgiga, milleks on vaesuse vähendamine ja lõppkokkuvõttes selle kaotamine, võttes nõuetekohaselt arvesse abi ja arengu tõhususe põhimõtteid;

F. arvestades, et Euroopa arenguabi ja avaliku sektori investeeringud peaksid edendama ühiseid prioriteete ja poliitikaeesmärke, sealhulgas vaesuse kaotamine, kliima- ja keskkonnameetmed, majandus- ja kaubanduspoliitika ning rände haldamine, ning need peaksid olema täielikult kooskõlas põhiliste inimõiguste, demokraatia ja hea valitsemistava põhimõtetega;

G. arvestades, et 17 kestliku arengu eesmärki on peamised eesmärgid, mille poole tuleb koostöövahendite kaudu püüelda nii avalikus kui ka erasektoris;

H. arvestades, et kestliku arengu eeltingimus on läbipaistva, kaasava ja tõhusa osaluspoliitika kujundamine;

I. arvestades, et kestlikkus on seatud eesmärkide ja tulemuste ning eelkõige arenguabi pikaajalise mõju saavutamiseks otsustava tähtsusega;

J. arvestades, et liidu arengukoostöö kooskõlastamist partnerriikide endi arenguprioriteetidega tuleks alati täielikult järgida ja see on üks kestliku arengu tegevuskava 2030 (tegevuskava 2030) põhielemente; arvestades, et liikmesriikide ja partnerriikide kultuurilised ja keelelised sidemed võivad soodustada kestliku arengu tegevuskavas 2030 sätestatud kestliku arengu eesmärkide järgimist;

K. arvestades, et poliitika sidusust ja erinevate välispoliitika valdkondade vastastikust täiendavust tuleks tähelepanelikult uurida, eriti kui ühes partnerriigis rakendatakse mitut poliitikameedet, et edendada koostööd avaliku ja erasektori vahel, soodustada koostoimet ja kompromisse olemasolevate poliitikameetmete vahel ning vältida nii palju kui võimalik tarbetut halduskoormust;

L. arvestades, et lõppkokkuvõttes vastutab EAFide raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse ning EAFide finantsjärelevalve ja aruandlusprotsessi järelevalve eest komisjon;

M. arvestades, et komisjoni järelevalvetegevust hõlbustaks partnerriikide, EAFist rahastatavate üksuste ja liidu vaheliste teabevahetuskanalite standardimine;

N. arvestades, et liidu välissekkumised toimuvad rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu, kes kas rakendavad liidu vahendeid või kaasrahastavad projekte koos liiduga, millega omakorda kaasnevad järelevalve ja juhtimisega seotud väljakutsed;

O. arvestades, et kestliku arengu eelarvetoetusega, millel on muutuste soodustamisel ja peamiste arenguprobleemide lahendamisel üks olulisimaid rolle, on seotud suur valitsemisrisk, ja seda tuleks anda ainult siis, kui toetust saav riik suudab näidata piisavat läbipaistvuse, aruandekohustuse ning õigusriigi põhimõtete ja inimõiguste austamise taset enne eelarvetoetuse saamist, millele järgnevad põhjalikud järelkontrollid;

P. arvestades, et läbipaistvuse edendamine ning korruptsiooni ja pettuse vastu võitlemine on liidu eelarvetoetuse meetmete edu võti;

Q. arvestades, et liidu toetus valitsemisvaldkonnas on arenguabi keskne osa, mis aitab algatada tulemuslikke valitsemistava reforme;

Kinnitav avaldus

EAFide (8.–11. EAF) rahaline rakendamine ja projektide elluviimine 2019. aastal

1. täheldab, et 11. EAF moodustas 2019. aastal 45,5 % komisjoni rahvusvahelise partnerluse peadirektoraadi (DG INTPA) maksete portfellist; märgib, et EAFide kulukohustused ulatusid 2019. aastal 3 986 miljoni euroni, mis on veidi vähem kui iga-aastane eesmärk 4 057 miljonit eurot (98,25 % iga-aastasest eesmärgist võrreldes 109,3 %-ga 2018. aastal); märgib, et maksete summa oli 3 910 miljonit eurot, mis tähendab, et täitmise määr moodustas 4 057 miljoni euro suurusest eesmärgist 88,9 % (2018. aastal 98,2 %); märgib lisaks, et Euroopa Investeerimispanga (EIP) kulukohustused moodustasid kokku 156 miljonit eurot ja olid kõik seotud investeerimisrahastuga, samas kui EIP maksed moodustasid 2019. aastal 40 miljonit eurot, millest samuti kõik puudutasid investeerimisrahastut;

2. tervitab DG INTPA regulaarseid jõupingutusi vähendada vana eelrahastamist ja vanu täitmata kulukohustusi, seades eesmärgiks 25 %; märgib, et DG INTPA ületas eesmärki, vähendades EAFide vana eelrahastamist 37 % (40 % muude abivaldkondade puhul) ja EAFide vanu täitmata kulukohustusi 36 % (35 % muude abivaldkondade puhul);

3. märgib, et DG INTPA saavutas oma eesmärgi, et EAFide puhul ei oleks aegunud lepingute arv suurem kui 15 %, mis on tagasihoidlik edasiminek võrreldes 2018. aastaga, mil see näitaja oli 17 %; märgib, et kogu vastutusvaldkonnas sai see DG näitajaks 13 %; märgib, et olukorra paranemine tuleneb 2017. aasta septembris kasutusele võetud uutest menetlustest;

4. võtab teadmiseks 8. EAFi sulgemise ja komisjoni kavatsuse sulgeda 9. EAF 2020. aasta lõpuks; palub komisjonil hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni selle kavatsuse elluviimisega kursis;

Raamatupidamisaruannete usaldatavus

5. väljendab heameelt asjaolu üle, et kontrollikoda järeldas oma aastaaruandes 8., 9., 10. ja 11. EAFist eelarveaastal 2019 rahastatud tegevuste kohta, et raamatupidamise aastaaruanne kajastab kõigis olulistes aspektides õiglaselt EAFide finantsolukorda 31. detsembri 2019. aasta seisuga ning et nende tehingute tulemused, rahavood ja netovara muutused lõppenud aastal on kooskõlas nõukogu määruse (EL) 2018/1877 ([1]) (EAFi finantsmääruse) sätete ja peaarvepidaja kasutatud raamatupidamiseeskirjadega;

([1]) Nõukogu 26. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1877, mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2015/323 (ELT L 307, 3.12.2018, lk 1).

Raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkus ja korrektsus

6. väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoja hinnangul on 2019. aasta raamatupidamisaruande aluseks olevad tulud kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed;

7. väljendab muret kontrollikoja negatiivse arvamuse pärast kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta, kuna 31. detsembril 2019 lõppenud eelarveaasta raamatupidamise aastaaruandes heakskiidetud kulud on olulisel määral vigadest mõjutatud;

8. on mures selle pärast, et hinnanguline veamäär ületas olulisuse künnise ning mõjutas 8., 9., 10. ja 11. EAFi kuludest 3,5 % (2018. aastal oli see 5,2 %, 2017. aastal 4,5 %, 2016. aastal 3,3 %, 2014. ja 2015. aastal mõlemal 3,8 %, 2013. aastal 3,4 % ja 2012. aastal 3 %); täheldab, et hinnangulise veamäära kasvutrend on ajutiselt peatunud; ootab siiski, et komisjon kaaluks negatiivsete arvamuste tekke algpõhjusi ja võtaks kõik vajalikud meetmed hinnangulise veamäära edasiseks vähendamiseks;

9. märgib, et vastavalt komisjoni vastusele kontrollikoja järeldustele on suurem osa vigadest seotud kuludega, mida ei ole kantud, ning, nagu varem ilmnenud, võib suurem osa nendest kuludest olla tehtud hilisemas etapis; kutsub komisjoni üles tegema põhjalikke kontrolle, et vead võimalikult suures ulatuses parandada;

10. rõhutab, et kontrollikoja läbi vaadatud 126 maksetehingust olid vigadest mõjutatud 37 (ehk 29 %); märgib, et kontrollikoda kvantifitseeris 28 viga ja kohandas neid komisjoni 2019. aastal tehtud allesjäänud veamäära uuringu tulemustega, mille tagajärjel tuli hinnanguliseks veamääraks 3,5 %;

11. peab kahetsusväärseks, et tuvastatud vigade liigitus on sarnane eelmiste aastatega, milleks on kandmata kulud (43,6 %, 2018. aastal oli neid vähem, 22,7 %), riigihankereeglite tõsine rikkumine (22,1 %, 2018. aastal oli neid rohkem, 27,1 %), abikõlbmatud kulud (12,7 %, 2018. aastal oli neid vähem, 4,3 %), DG INTPA uuringu järgi kohandatud allesjäänud veamäär (9,6 %, rohkem kui 2018. aastal, mil see oli 5,4 %), väljaspool rakendusperioodi tehtud kulutused (6,1 %) ja oluliste tõendavate dokumentide puudumine (5,9 %);

12. on sügavalt mures nende vigade korduvuse pärast; märgib, et komisjon lisas kontrollikoja järeldused 2020. aasta juunis vastu võetud 2020.–2024. aasta kontrolli- ja järelevalvestrateegiat toetavasse analüüsi, mille tulemusel seati strateegiline eesmärk just nende vigade käsitlemiseks; ergutab komisjoni andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile selle strateegilise eesmärgi osas saavutatud tulemus- või väljundnäitajatest aru;

13. nõustub kontrollikojaga, et välisriikides tehtud kontrollid on endiselt ebapiisavad;

14. peab kahetsusväärseks, et nagu varasematelgi aastatel, on komisjon teinud rohkem vigu tehingutes, mis on seotud eelarvestuse, toetuste, rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud toetuslepingute ja liikmesriikide arengukoostöö agentuuridega sõlmitud delegeerimislepingutega;

15. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et eelkontrollide suurendamiseks ei võeta täiendavaid meetmeid;

Järelevalvesüsteemide ja kindluse andmise süsteemide läbipaistvus ja tõhusus

16. täheldab murega, et 28 kvantifitseeritavate vigadega maksete puhul oli komisjonil üheksal juhul (32 %) piisavalt teavet nende vältimiseks või avastamiseks ja parandamiseks enne kulude heakskiitmist; kutsub komisjoni üles oma protsesse oluliselt parandama, et kontrollida tehingute seaduslikkust ja korrektsust, ning tagama, et kontrollide suhtes võetakse nõuetekohaseid järelmeetmeid; peab kahetsusväärseks, et selline puudulik kontroll on sarnane eelmiste aastatega;

17. on seisukohal, et järelevalvetegevus on tõhusam, kui komisjonile kättesaadavaid andmeid korrapäraselt avaldatakse ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga eelnevalt jagatakse;

18. märgib, et kontrollikoda leidis, et komisjon ja tema rakenduspartnerid tegid programmide eelarvestuse, toetuste, rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud toetuslepingute ja ELi liikmesriikide arengukoostöö agentuuridega sõlmitud delegeerimislepingutega seotud tehingutes rohkem vigu kui muud liiki toetuste puhul (näiteks ehitustöö-, tarne- ja teenuste osutamise lepingud); täheldab, et kontrollikoda kontrollis 65 seda tüüpi tehingut ning neist 25 (38 %) sisaldasid kvantifitseeritavaid vigu, mis moodustasid 71,7 % hinnangulisest veamäärast; kutsub komisjoni üles avaldama põhjalikku, ajakohastatud ja üksikasjalikku teavet rahastatud projektide ja toetusesaajate kohta, tõhustama oma riskipõhist lähenemisviisi ja investeerima kontrollisuutlikkusse valdkondades, kus esineb rohkem vigu;

19. kutsub komisjoni üles kasutama partnerriikide, EAFi toetusesaajate ja liidu vaheliseks teabevahetuseks eelnevalt kindlaks määratud formaati, et vähendada kontrollikoja leitavaid vigu;

20. on mures kontrollikoja tähelepaneku pärast, et nagu eelmistel aastatelgi, osutab tuvastatud vigade sagedus (sh ka vead, mis puudutavad välisauditi ja kulude kontrolli läbinud lõplikke maksetaotlusi) nende kontrollide puudulikkusele; võtab murega teadmiseks, et see ei ole problemaatiline mitte ainult kontrollide tulemuslikkuse, vaid ka juhtimis- ja kontrollisüsteemi tõhususe seisukohast, sest tehtud kontrollid ei ennetanud ega parandanud vigu; kordab oma ootust, et kontrollisüsteem oleks rangem, ja palub DG INTPA-l jätkata jõupingutusi kontrollisüsteemi tulemuslikkuse ja tõhususe hindamise parandamiseks, määrates mõlema jaoks kindlaks põhilised tulemusnäitajad, seades realistlikud ja ambitsioonikad eesmärgid ning jälgides ja täiustades kontrollisüsteemi; kutsub lisaks komisjoni üles looma platvormi, mis hõlmaks EAFidest toetatavaid projekte riikide kaupa, keskendudes lõplikele toetusesaajatele, üldistele ja konkreetsetele projektieesmärkidele ning eelkõige nende praktilistele tulemustele arenguindeksite soovitud suurenemise osas;

21. võtab teadmiseks DG INTPA kaheksanda allesjäänud veamäära uuringu, mille tulemusel oli allesjäänud veamäär 1,13 %, kõrgem kui 2018. aastal, mil see oli 0,85 %, ja alla komisjoni poolt kindlaks määratud olulisuse piirmäära (2 %); võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et allesjäänud veamäära moonutavad neli peamist tegurit, tuues kaasa allesjäänud veamäära alahindamise, nimelt hankemenetluste teatavate aspektide ebapiisav kajastamine, kohapealsete kontrollide väga väike arv projekti elluviimisriigis, mida peetakse ebapiisavaks dokumentides mitteilmnevate vigade avastamiseks, allesjäänud veamäära kindlaksmääramise meetod, mille tulemuseks on määr, mis ei pruugi kajastada tegelikke allesjäänud vigu, ning võimalik liigne varasemale kontrollitööle tuginemine, mis on vastupidine allesjäänud veamäära uurimise eesmärgile, milleks on tuvastada vead, mida justnimelt ei ole nende kontrollidega avastatud; palub, nagu varasematelgi aastatel, et DG INTPA teeks kontrollikojaga koostööd ja käsitleks neid küsimusi metoodika ajakohastamisel ja järgmise aasta allesjäänud veamäära uuringu põhjalikumal läbiviimisel;

22. võtab murega teadmiseks kontrollikoja avalduse, et reservatsioonide puudumine 2019. aasta tegevusaruandes on põhjendamatu; võtab teadmiseks kontrollikoja arvamuse, et see tuleneb osaliselt allesjäänud veamäära uuringu piiratusest ja osaliselt sellest, et esimest korda kohaldati vähese tähtsusega abi eeskirja, mille kohaselt ei ole reservatsiooni vaja, kui iga kuluvaldkond, mida see hõlmab, moodustab alla 5 % maksete kogusummast ja selle finantsmõju on väiksem kui viis miljonit eurot; märgib, et sellest tulenevalt ei esitata mõnel juhul enam reservatsioone, kui need esitati eelnevatel aastatel, isegi kui vastav risk jääb püsima ja vead jäävad samaks; tuletab meelde, et reservatsioonide esitamine on vastutuse võtmiseks väga tähtis ning seetõttu tagab see DG INTPA kindluse tagamise ahelas ennetuse ja läbipaistvuse, sest reservatsioonides tuuakse esile püsivad probleemid ning kõrvaldamata jäänud või korduvad puudused, millega peakorteris või liidu delegatsioonides kokku puututakse;

23. märgib, et 2019. aastal reservatsioone ei esitatud, kohaldades reservatsioonide suhtes muu hulgas vähese tähtsusega piirmäära; märgib lisaks, et DG INTPA integreeris eelmistes iga-aastastes tegevusaruannetes esitatud reservatsioonide alusel rakendamata meetmed ühte kontrollisüsteemi tugevdamise tegevuskavasse, pöörates erilist tähelepanu suure riskiga valdkondadele, nagu otsese ja kaudse eelarve täitmise raames antavad toetused, programmide eelarvestused kaudse eelarve täitmise raames koostöös abisaajate riikidega, kaudne eelarve täitmine koostöös kolmandate organisatsioonidega ja valdkondadevahelised meetmed;

24. märgib, et 2019. aastal oli käimas 19 pettuse uurimist, mis on sama palju kui 2018. aastal;

25. peab tervitatavaks DG INTPA pettustevastase strateegia ajakohastamist 2019. aastal, et rõhutada varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi (EDES) rolli pettuste eest karistamise vahendina, ning julgustab DG INTPAd jätkama oma töötajate teadlikkuse suurendamist sellest süsteemist ning tegema tihedat koostööd komisjoni eelarve peadirektoraadi ja EDESi toimkonnaga, kui teatatakse juhtumitest, mille puhul taotletakse registreerimist varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemis, eelkõige siis, kui käimasolevad 19 pettuse uurimist on lõpule viidud;

26. märgib rahuloluga, et Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu (edaspidi „väljaastumisleping“) kohaselt on Ühendkuningriik jätkuvalt kohustatud maksma kõik kehtivast mitmeaastasest finantsraamistikust ja varasematest finantsperspektiividest tulenevad kohustused välja nii, nagu oleks ta endiselt liikmesriik; juhib tähelepanu ka sellele, et väljaastumislepingu kohaselt osaleb Ühendkuningriik EAFides kuni 11. EAFi ja kõigi varasemate lõpetamata EAFide tegevuse lõpetamiseni ning täidab samu kohustusi mis liikmesriigid vastavalt 11. EAFi loomise sisekokkuleppele, samuti varasematest EAFidest tulenevaid kohustusi kuni nende lõpetamiseni, ning et Ühendkuningriik võib EAFi komitees osaleda hääleõiguseta vaatlejana;

27. rõhutab, et tuleb järgida kõiki liidu kohustusi seoses arengu rahastamisega; kutsub komisjoni üles pöörduma tagasi oma varasema iga-aastase aruandekohustuse aruande tava juurde, et tagada liidu kulutuste läbipaistvus ja tõhusus, ning keskenduma nendes aruannetes liidu põhieesmärkide saavutamisel tehtud edusammudele, mitte tehnilistele üksikasjadele;

Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonide, liidu arenguagentuuride ja valitsusväliste organisatsioonidega

28. märgib, et pärast finantsmääruse jõustumist 2018. aastal võeti 17. aprillil 2019 vastu sambapõhise hindamise muudetud metoodika; tunneb heameelt hindamisele lisatud uute kohustuslike sammaste üle, milleks on 7. sammas: rahastamisest kõrvalejätmine, 8. sammas: rahaliste vahendite saajaid käsitleva teabe avaldamine, ja 9. sammas: isikuandmete kaitse; väljendab heameelt asjaolu üle, et kõiki sambapõhiselt hinnatavaid üksusi on teavitatud nõudest korraldada uute sammaste kohta täiendav hindamine ja eesmärgist viia see lõpule 2020. aasta lõpuks; palub komisjonil hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni hindamise edenemise ja tulemustega kursis;

29. märgib, et komisjon esitas uued sambapõhise hindamise aruanded kaheksa üksuse – nelja rahvusvahelise organisatsiooni ja nelja riigiasutuse kohta, ning on rahul sellega, et enamikul juhtudel oli tulemus positiivne ja vajaduse korral on olukorra parandamiseks rakendatud tegevuskava; rõhutab nõuetekohaselt korraldatud sambapõhiste eelhindamiste tähtsust nii oodatavate arengualaste tulemuste kvalitatiivse saavutamise kui ka liidu finantshuvide kaitse seisukohast;

30. väljendab rahulolu Euroopa Arengufondide (EAFid), arengukoostöö rahastamisvahendi (DCI) ja muude vahendite asendamise üle naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendiga (NDICI), sest see uus rahastamisvahend võimaldab Euroopa Parlamendil teostada eelarvekontrolli ja toetab laiemat püüdlust kujundada kolmandate riikide suhtes ühist poliitikat; rõhutab, et ühtse lähenemisviisi oluline eesmärk peab olema poliitikavaldkondade oluliselt suurem arengusidusus; rõhutab, et abi tõhususe eesmärkide saavutamiseks on vaja teha täiendavaid jõupingutusi poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõtete järgimisel, eelkõige liidu kaubandus-, põllumajandus-, kalandus-, keskkonna-, kliima-, rände- ning välis- ja julgeolekupoliitika vallas; nõuab, et liidu arengupoliitika eesmärkide tõhusamale saavutamisele kaasa aitamiseks kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 208 tuleb poliitikavaldkondade arengusidususe vallas tuvastatud probleeme süstemaatiliselt käsitleda mõjuhinnangutes, talitustevahelistes konsultatsioonides ning rakendamis- ja järelevalvekorras; kordab sellega seoses oma üleskutset põhjalikult analüüsida majanduspartnerluslepingute mõju kohalikule majandusele ja piirkonnasisesele kaubandusele, et lahendada nende rakendamisega seotud probleeme, võttes arvesse piirkondlikku integratsiooni ja industrialiseerimist;

31. kordab vajadust tagada vastavalt liidu kehtivatele õigusaktidele täielik läbipaistvus ja juurdepääs andmetele rahvusvaheliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonna organisatsioonide rakendatavate projektide kohta ning sätestada selged eeskirjad kontrolli ja järelevalve haldamise kohta;

32. rõhutab, et üksused, kellele on usaldatud liidu vahendite rakendamine, peavad üldpõhimõttena järgima usaldusväärse finantsjuhtimise ja läbipaistvuse põhimõtteid; rõhutab, et iga üksus peab liidu finantshuvide kaitsmisele kaasa aitama ning andma vahendite saamise tingimusena vastutavale eelarvevahendite käsutajale, kontrollikojale ja Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) vajalikud õigused ja juurdepääsu; märgib sellega seoses, et kontrollikojal on raskusi viisade saamisel Burundi projektide nõuetekohaselt teatavaks tehtud ja kavandatud kohapealseks külastamiseks, mistõttu on kontrollikoja võimalused jäänud piiratuks; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles seda küsimust tõstatama ja tuletama Burundi esindajatele meelde nende kohustusi liidu rahaliste vahendite saajatena;

33. märgib, et endiselt on vaja süsteemsemat lähenemisviisi liidu toetustest rahastatavatest tegevustest teavitamisele, et parandada liidu nähtavust ning suurendada läbipaistvust, aruandekohustust ja inimõigustega seotud hoolsuskohustust rahastamisahela ulatuses; kutsub komisjoni üles lisama raamlepingutesse juhtiva asutuse kohustuse tagada liidu nähtavus mitme rahastajaga projektides; kutsub komisjoni üles viima aastaid pärast kaasrahastatud projektide lõpuleviimist läbi valimipõhiseid kohapealseid kontrolle, et kontrollida EAFi sekkumiste jätkuvat mõju ja võtta vajalikke meetmeid, et tagada tema tegevuse pikaajaline mõju;

ELi eelarvetoetus

34. märgib, et EAFide panus eelarvetoetuse meetmetesse ulatus 2019. aastal 790,3 miljoni euroni (2018. aastal 881,9 miljonit eurot), millest 366,8 miljonit eurot moodustasid uued kulukohustused (2018. aastal 858,6 miljonit eurot), kusjuures geograafiline ulatus oli 55 partnerriiki, kellega sõlmiti 82 eelarvetoetuse lepingut (14 võrra vähem kui 2018. aastal); märgib, et ülemeremaadele ja -territooriumidele maksti EAFide kaudu välja 70 miljonit eurot (2018. aastal oli see summa 92,9 miljonit eurot), mis jagunes 12 riigi vahel, kellega sõlmiti 13 eelarvetoetuse lepingut;

35. tõdeb rahulolevalt, et Sahara-tagune Aafrika on endiselt suurim eelarvetoetuse saaja, kelle osakaal on 36 %; täheldab murega, et väikese sissetulekuga riikide osakaal langes 32 %-ni (2018. aastal oli see 38 %) ning et eelarvetoetuse suurimad saajad (47 % kõigist jooksvatest kulukohustustest) on keskmisest väiksema sissetulekuga riigid;

36. tuletab meelde, et eelarvetoetuse eesmärk on tugevdada partnerlust liidu partnerriikidega, edendada kestlikku arengut, kaotada vaesus, vähendada ebavõrdsust ning tugevdada rahu ja demokraatiat, et aidata lõppkokkuvõttes kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele; märgib, et ELi eelarvetoetuse andmisel tuleb juhinduda rahvusvahelisel tasandil kokku lepitud Busani tõhususe põhimõtetest, nagu partnerriikide isevastutus, tulemustele keskendumine, kaasavus ja aruandekohustus; rõhutab, et kuna eelarvetoetus edendab läbipaistvust ja head valitsemistava, aitab see kaasa ka korruptsiooni- ja pettusevastasele võitlusele;

37. märgib, et kui vaadata suhtelist panust kestliku arengu eesmärkide saavutamisse, aitavad eelarvetoetuse programmid kõige rohkem kaasa kestliku arengu 16. eesmärgi (rahu, õigus ja valitsemistava), 17. eesmärgi (partnerlused), 5. eesmärgi (sooline võrdõiguslikkus) ja 1. eesmärgi (vaesuse kaotamine) saavutamisele; väljendab heameelt eelarvetoetuse programmide tugeva mitmemõõtmelise ulatuse üle ja on seisukohal, et nendega tuleks toetada ettevõtlust ja eraalgatust, et võimendada majanduslikku ja sotsiaalset arengut, nagu soovitatakse kestliku arengu eesmärgis nr 9 (rajada vastupidav taristu, edendada kaasavat ja jätkusuutlikku industrialiseerimist ja innovatsiooni) ja eesmärgis nr 17 (tugevdada rakendusvahendeid ja elavdada kestliku arengu ülemaailmset parterlust);

38. märgib, et Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikides ning ülemeremaades ja -territooriumidel on viimastel aastatel tehtud väljamakseid peamiselt fikseeritud osamaksetena; on endiselt seisukohal, et muutuva suurusega osamaksed võivad pakkuda partnerriikidele peamisi reforme käsitleva poliitika ja poliitilise dialoogi süvendamiseks suuremat motivatsiooni;

39. kutsub siiski veel kord DG INTPAt üles oma poliitilises dialoogis rangelt hindama äriühingute maksustamise vältimise, maksudest kõrvalehoidumise ja ebaseaduslike rahavoogudega seotud riske, mis puudutavad eelkõige arengumaid; ergutab DG INTPAt hindama eelarvemõju ja aitama kehtestada sihipäraseid investeerimiseesmärke;

40. on seisukohal, et NDICI programmitööga seotud vajaduste hindamisel tuleks arvesse võtta riikide võlaolukorda ja seda, kuidas need olukorrad mõjutavad kestliku arengu eesmärkide saavutamise võimalusi; rõhutab, et rahastajad peavad eelkõige vähim arenenud riikide puhul seadma vaikimisi prioriteediks toetustel põhineva rahastamise ning mitte soosima segarahastamist, tagatisi või laene, mis toetustega võrreldes võiksid suurendada laenukoormat; nõuab tungivalt, et liit ja liikmesriigid töötaksid esimese sammuna ja lisaks võlakohustuste moratooriumiga seotud lubadustele välja uue võlakergendusalgatuse suure võlakoormusega vaeste riikide jaoks; üldisemalt nõuab mitmepoolse mehhanismi loomist võlgade restruktureerimiseks, et reageerida nii kriisi mõjule kui ka kestliku arengu tegevuskava 2030 rahastamisvajadustele;

Tulemused

41. tunneb heameelt tulemuste üle, mis on saavutatud seoses eesmärgiga edendada kaasava avaliku poliitika abil ühist majanduskasvu ja aidata võidelda sotsiaalse või geograafilise ebavõrdsuse vastu (kestliku arengu 10. eesmärk), kuna statistika näitab, et liidu eelarvetoetust saavate riikide väiksema sissetulekuga elanikkonnarühma (40 % elanikkonnast) sissetuleku osakaal tõusis aastatel 2004–2019 15,6 %-lt 17,4 %-le kogurahvatulust, samas kui teistes arenguriikides või tärkava majandusega riikides see veidi langes; peab samuti oluliseks suurendada kohalike partnerite teadlikkust erasektori partnerite kasvavast tähtsusest majanduslikus, sotsiaalses ja territoriaalses arengus;

42. tunnistab, et komisjoni suunistes NDICI kavandamise kohta keskendutakse kestliku arengu eesmärkidele, tihedamale koostööle kohalike partneritega ja kohapealsele konsulteerimisele, ning eeldab nende küsimuste täielikku integreerimist programmidesse, et NDICI abil aidataks aktiivselt kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ja kestliku arengu tegevuskava 2030 täielikule rakendamisele; nõuab NDICIs seatud horisontaalsete kulueesmärkide nõuetekohast täitmist ja sellekohast aruandlust, eelkõige seoses bioloogilise mitmekesisuse kulueesmärgiga, mis ei ole NDICIs sätestatud eraldi eesmärgina, kuid millega soovitakse aidata kaasa 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku bioloogilise mitmekesisuse üldise eesmärgi saavutamisele, seades eesmärgiks eraldada 2024. aasta kulutustest 7,5 % ning 2026. ja 2027. aasta kulutustest 10 % bioloogilise mitmekesisuse eesmärkidele;

43. on rahul liidu panuse abil saavutatud tulemustega kestliku arengu 16. eesmärgi edendamisel, täpsemalt korruptsiooni piiramisel, kuna ülemaailmse juhtimise näitajate kohaselt suudavad eelarvetoetust saavad riigid korruptsiooni kontrolli all hoida paremini kui teised arengu- või tärkava turumajandusega riigid (keskmiselt –0,35 punkti, võrreldes –0,56 punktiga 2019. aastal) ja suundumus on aja jooksul paranenud (2005. aastal oli see näitaja –0,50 punkti);

44. on rahul tulemustega, milleni on jõutud siseriiklike tulude kasutuselevõtuga osana liidu panusest kestliku arengu eesmärgi nr 17 (partnerlused) saavutamisse, sest Rahvusvahelise Valuutafondi andmed näitavad, et Aafrika riikides, kus komisjon võttis eelarvetoetuse programmide raames kasutusele siseriiklike tulude kasutuselevõtmise näitajad, suurenes maksude ja sisemajanduse koguprodukti suhe kahe protsendipunkti võrra;

45. nõuab hoolikat järelevalvet ja põhjalikku poliitilist dialoogi partnerriikidega eesmärkide, kokkulepitud tulemuste saavutamisel tehtud edusammude ja tulemusnäitajate teemal; kutsub komisjoni veel kord üles paremini määratlema ja mõõtma eeldatavat mõju arengule ning eelkõige parandama kontrollimehhanismi seoses abisaajariigi tegevusega korruptsiooni, inimõiguste austamise, hea valitsemistava ja demokraatia valdkonnas; rõhutab vajadust kaasata sellesse strateegilisse dialoogi ka erasektori; on jätkuvalt väga mures selle pärast, kuidas ELi eelarvetoetust võidakse kasutada abi saavates riikides, kus demokraatlik kontroll puudub või on piiratud;

46. kordab oma üleskutset komisjonile viia läbi EAFist rahastatavate pikaajaliste projektide hindamine riikide kaupa, et näidata liidu aastakümnetepikkuste investeeringute tegelikku mõju asjaomasele riigile ja seda, kuidas see on tõhusalt aidanud kaasa abisaajariikide majanduslikule, sotsiaalsele ja kestlikule arengule; kutsub komisjoni üles tulevikus piirama vähetulemuslike projektide rahastamist või selle lõpetama;

47. peab kahetsusväärseks, et kontrollikoda ei lisanud EAFide tulemuslikkust ELi eelarve tulemusaruande 6. peatükki „Globaalne Euroopa“; väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoja aastaaruandesse on lisatud punkt EAFide tulemuslikkuse kohta; märgib, et aruanne sisaldab mõningaid tähelepanekuid projektide kohta; võtab murelikult teadmiseks kontrollikoja järelduse, et mõningatel juhtudel jäi meetmete tõhusus ja tulemuslikkus soovitust tagasihoidlikumaks; kutsub komisjoni üles uurima kontrollikoja osutatud projekte ning tagama meetmete soovitud tulemuste saavutamise ja liidu finantshuvide kaitse; palub kontrollikojal pöörata EAFide tulemuslikkusele varasemast suuremat tähelepanu;

48. võtab murelikult teadmiseks kontrollikoja eriaruandes 14/2020 „ELi arenguabi Keeniale“ esitatud järelduse, et 11 EAFi programmitööst ei nähtu piisavalt selgelt, et abi suunatakse sinna, kus see aitab kõige rohkem vaesust vähendada; juhib tähelepanu eelkõige sellele, et rahalised vahendid jagunesid paljudesse valdkondadesse ning ei olnud selget hinnangut selle kohta, kuidas abi jõuaks kriitilise massini, et saavutada märkimisväärseid tulemusi; võtab teadmiseks kontrollikoja soovituse, et komisjon ja Euroopa välisteenistus hindaksid, kas iga sihtvaldkonna jaoks ja selle piires eraldatavad summad jõuavad tõenäoliselt piisava kriitilise massini, et saavutada märkimisväärseid tulemusi, ja selgitaksid, kuidas see toimub; võtab teadmiseks, et komisjon ja Euroopa välisteenistus on selle soovitusega nõustunud;

49. peab kahetsusväärseks kontrollikoja järeldust, et Keeniale rahaliste vahendite eraldamise protsessi käigus ei antud konkreetset hinnangut riigi arengutakistuste ja -eesmärkide kohta; võtab teadmiseks komisjoni ja Euroopa välisteenistuse vastuse, et toetussummad otsustati koondnäitajate alusel, milles hinnati paljusid Keenia vajadusi ja tulemuslikkuse mõõtmeid; märgib, et kontrollikoda esitas soovituse, milles kutsus komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles vaatama läbi ELi meetodi, mida rakendatakse rahaliste vahendite jaotamisel Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide vahel, kaasates vajaduse korral Euroopa Parlamendi, nõukogu ja liikmesriigid, ning väljendab heameelt selle üle, et komisjon ja Euroopa välisteenistus olid sellega nõus; märgib, et komisjon ja Euroopa välisteenistus ei olnud nõus soovituse teise osaga, milles kutsuti neid üles kehtestama konkreetseid tingimusi, et luua selge seos rahaeraldiste ja riigi varasemate tulemuste ning valitsuse struktuurireformidega seotud kohustuste vahel.

50. on pettunud, et kontrollikoja eriaruandes Keeniale antava liidu arenguabi kohta ei ole õigesti mõistetud liidu arengupoliitika peamist eesmärki, st vaesuse vähendamist, samuti et kontrollikoda isegi ei võta arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030, ning et nende tõsiste puuduste põhjal on tehtud vigased järeldused; tuletab meelde, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) andmetel toodavad väikesed peretalunikud 80 % maailma toidust; on sellega seoses mures kontrollikoja seisukoha pärast, mis puudutab olulist osa liidu toetusest Keenia kuiva ja poolkuiva maapiirkonna põllumajanduslikele kogukondadele ja väiketalunikele, ning kontrollikoja üleskutse pärast jätkata kohaliku põllumajandusliku toidutööstuse industrialiseerimist, mis võib seada ohtu toiduga kindlustatuse ja nende kogukondade eluviisi;

51. on eriti mures Mombasa-Nairobi maantee juhtumi pärast, mida rahastatakse ELi-Aafrika infrastruktuuri sihtfondist (Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfond), mis kujutab endast liidu segarahastamisvahendit, mille sissemaksed on pärit EAFi eelarvest, mitmest liikmesriigist ja EIPst; tuletab meelde, et tee ääres asuvatest hoonetest sunniti välja kolima üle 100 perekonna, et teha ettevalmistusi selle projekti ehitustöödeks, ning et selle projektiga seoses on EIP-le esitatud üle 500 kaebuse inimõiguste rikkumise pärast, sh seoses sunniviisilise väljatõstmisega relvastatud politsei poolt; nõuab selle projekti peatamist kuni selle kohta koostatakse nõuetekohane inimõigustealane mõjuhinnang; rõhutab, et see näide kajastab puudusi, millest on hiljuti teatatud seoses segarahastamise ja tagatismehhanismidega, mis peaksid aitama kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele või Pariisi kliimakokkuleppe rakendamisele, ning näitama rahalist täiendavust;

52. kutsub komisjoni üles ergutama rahvusvahelisi institutsioone, eelkõige kaasrahastatavate ja mitme rahastajaga algatuste puhul, ühtlustama oma tulemuste juhtimise raamistikke Euroopa Liiduga;

53. on seisukohal, et liidu delegatsioonide projektikavade haldamisel tehtava koostöö põhiteljeks peaks olema parem keskendumine kohalikele VKEdele, erasektorile ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele; rõhutab, et arvestades puudujääki rahastamises, mida on vaja ambitsioonikate kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks, peab kohaliku majanduse arengus olulist rolli etendama strateegiline dialoog erasektori ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega;

54. on seisukohal, et on vaja nõuetekohast hoolsust, et tagada komisjoni, Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide vahel parem teabevahetus ELi usaldusfondi rakendamise teemal ning tema tegevuse ja tulemuslikkusega seotud piisav avalik aruandlus, järelevalve ja auditeerimine; kutsub kontrollikoda üles kaaluma auditi läbiviimist ELi usaldusfondi rakendamisega avalduva mõju kohta ELi arengupoliitikale nii eelarve kui ka tulemuste seisukohast; kutsub seetõttu komisjoni üles tegema auditist oma järeldused ja tagama, et ELi usaldusfondi ebatõhusalt rakendatud projektid lõpetatakse või nende rahastamist piiratakse tunduvalt;

Hädaolukorra usaldusfond Aafrika jaoks

55. tuletab meelde Euroopa Parlamendi pidevat seisukohta, mille kohaselt komisjon peaks tagama, et kõik uue arenguvahendina loodud usaldusfondid oleksid alati kooskõlas liidu üldise strateegia ja arengupoliitika eesmärkidega, st vaesuse vähendamise ja kaotamisega;

56. rõhutab, et poliitiliste eesmärkide saavutamiseks peab ELi usaldusfond tegelema destabiliseerimise, sundrände ja ebaseadusliku rände algpõhjustega, edendades vastupanuvõimet, majanduslikke võimalusi, võrdseid võimalusi, elanikkonna julgeolekut ning inim- ja sotsiaalset arengut;

EAFi abi rakendamisega seotud riskid ja probleemid

57. tuletab meelde, et hea valitsemistava, õigusriik ja inimõiguste austamine on abi tõhususe vältimatud eeltingimused; kutsub komisjoni üles seadma finantsabi heakskiitmise peamiseks eeltingimuseks õigusriigi põhimõtte ja inimõiguste austamise; kutsub komisjoni üles kasutama rangemalt partnerriikidega sõlmitud rahastamislepingutes sisalduvat klauslit, mis võimaldab komisjonil lepingu peatada või lõpetada, kui rikutakse kohustust austada inimõigusi või demokraatia ja õigusriigi põhimõtteid (üldtingimuste artikkel 26.1);

58. on mures selle pärast, et komisjon lükkas tagasi Euroopa Parlamendi soovituse lisada järgmisse iga-aastasesse tegevusaruandesse struktureeritud hinnangu EAFide tegevuse mõju kohta; palub komisjonil oma seisukoha läbi vaadata ja vastata parlamendi konkreetsele taotlusele positiivselt;

59. kordab oma muret, et EAFide eelarvemenetlus, mille puhul parlament ei osale EAFi vahendite kindlaksmääramisel ja jaotamisel, ning vajalik aruandlusprotsess, mille puhul parlament on eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon (välja arvatud investeerimisrahastu puhul, mida haldab EIP ja mis seetõttu jääb auditi kohaldamisalast välja) ei ole omavahel kooskõlas.